

NAPREJ

Glasiło jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravljanje v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrt leta K 10.50, za mesec K 3.50. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Inserati: Enostopna peti vrstica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglasi in poslano vrstica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštne proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Ideja ruske ustave.

V »Voss. Ztg.« piše Karel Steffler o osnovi ruske ustave, ki je bila odobrena na petem vserruskem kongresu sovjetov v Moskvi: »Ta ustava je eden izmed najznamenitejših dokumentov svetovne zgodovine; stvar je, o kateri se bo v bodočnosti še mnogo razpravljalo. Vsi ljudje in posebno vojaki v strelskih jarkih, govore o njej zelo pristransko in zelo odločno debatirajo o kapitalizmu. Od tega bo sicer malo ostalo, ker ni tu odgovornosti, ki miri burnost. Gre glavno za to, da se odvzame debatam o kapitalizmu strupenost — če je to sploh mogoče. Gre tudi za to, da se ugotovi, če je za gotovo zgodovina proti kapitalizmu, je-li mogoče — kot hočejo to ruski državni novotarci praktično dokazati — da se odstrani kapitalizem in kaj naj prinese na njegovo mesto v prihodnje gospodarsko gibanje. Ruski dogmatiki odgovarjajo na to zadnje vprašanje na podlagi znanstvenih argumentov evropskih narodnih gospodarjev: državni socializem. Treba pa je spoznati, je li more biti državni socializem produktivna moč, če ne izgubi v upravnem in organizacijskem delovanju moči, je-li mu ne manjka pripravnega stališča k ljudskemu egoizmu, torej to, kar je glaven pogoj vsake kaj tvoriti hoteče sile. Že desetletja vemo to in vsi, ki so gledali v bodočnost, so nam to vedno in vedno pravili, da mora biti kapitalizem od zakonov samih popolnoma drugače omejen; nasprotno je pa drugo vprašanje, kako se more to zgoditi, ne da bi se dotaknilo tega, kar ga drži ravzaprav na nogah. Rusi si ta problem razlagajo zaenkrat na lahek način kot sploh mladi ljudje. Njih politični vodje menijo, da morejo brez vsega uresničiti to, kar so prebirali v svojem pregledu v teoretičnih razpravah. Toda kmalu bodo spoznali, da ni tako lahko napraviti konca vsej bedi, ki pada sedaj polagoma na mase, in kar naenkrat odstraniti star, ukoreninjen kapitalizem. Je pa zelo čudno, če sodi ruska ustavna osnova ta popolnoma nadčloveški problem le moralno, kakor da bi bil kapitalizem le zločin posameznih ljudi ali razredov, če hoče uničiti ta osnova meščanstvo, ne da bi se zavedala, da mora uničiti s tem ravno nosilce modernega dela. Kakor sploh zmes staroruske velikosti in pendanterije, ki govori iz ustave, je to vzrok, da tako zamišljena ustava mora ostati le — epizoda. Vendar bo osnovna ideja tega manifesta brez vsake škode pronikla skozi celi svet ter bo vplivala na vse države na bolj ali manj pretvarjalni način, enako kot so postale nekatere ideje velike francoske revolucije v vseh evropskih državah dejstva. Ruska osnova ne govori brez vzrokov o svetovnem načelu: o svetovni ustaji delavskega razreda. Ni ravno potreba, da bi imela ta vstaja karakter revolucije, toda ona pride povsod, ona je pravzaprav tajno že tu in deluje v prvi vrsti proti kapitalizmu. Čim bolj na jasnem so si o tej stvari vse vrste ljudstva, čim bolj nepristransko se gleda na to usodo, na čim bolj praktični način se izpreminja nastajajoči idealizem v realno politiko, tem naravnije in brez večjih žrtev nastane ta prepotrebna zgodovinska izprememba, tem bolj bomo spoznali, kaj se pravzaprav s kapitalizmom godi. Spoznali bomo pa tudi, kaj je z delom, ki je povzdignjeno v ruski ustavni osnovi na višino božanstva. To spoštovanje do dela je pravo, a pri prihodnji tvoritvi človeške družbe, bomo morali upoštevati tudi talent. Nikjer tudi ni govora o duševnih stvarih. Razumljivo je to seveda, če so poročila, ki pravijo, da pometajo v Moskvi in Petrogradu univerzitetni profesorji ceste in da je nekdanji generalissimus stražnik, resnična. Zastopniki izobrazbe so na podoben način kot so bili v francoski revoluciji aristokrati, brez pravic (?). Razmerje talenta in višje izobrazbe do kapitala ni bilo in tudi še ni nikakor uravnano. Večina je lahko svoj talent uporabljala, mnogi pa tudi ne. Razmerje duševnih delavcev do družbe zahteva gotove obnove. Ta pravičnost, ki je v osnovi socialistične družbe, ta ubija duševne zmožnosti. Če pa beremo osnovo ruske ustave, se nam zdi vse tako, kot da bi uvedli maksimalne cene na duševne zmožnosti in na talent; kar naj bi izginilo potem iz svetovnega trga življenja. Zato bi bile koristne razprave vseh političnih osebnosti tudi o teh vprašanjih, dokler je še mir: Kaj je delo? Kaj je z delovno dolžnostjo in kje ostaja samoodločevanje posameznika, če se govori o pravu samoodločevanja narodov. Rus, ki išče odgovora na ta vprašanja, bo moral iti pogledati v knjige svojih

pisateljev, ki so pripravljali revolucijo. V spisih Dostojevskega najde nešteto mest, ki imajo porušujočo aktualiteto. Vse te osebnosti, ki se trudijo odločiti danes usodo Rusije, hodijo navdušeno in obupano, ubližajoče in teoretično po onih potih, ki jih jim je pokazal Dostojevskij v svojih romanih. Celotnost je tam že narisana od genialnega umetnika in ako pridružimo k temu tudi to, kar nas je učil Tolstoj, ta ruski Rousseau, je skupnost ruskega problema s tem, kar so pripovedovali kulturni literati v zadnjem desetletju, še večja. Za nas je to, kar smo videli v bodočnosti in o čemer smo sodili, da je jasno, to, kar se godi pred našimi očmi v Rusiji, ta chaos razburjenega ljudstva in divje bestialitete, trda bodočnost in azijsko nazadnjaštvo, samoobsebi nekaj monumentalnega. Ampak oni problemi, ki se vrše sedaj na vzhodu, se tudi nam grozeče približujejo. Čim bolj nam bo to jasno, tem bolj močni bomo v trenutku, ko bomo tudi mi na vrsti.

Tako pišejo v meščanski »Vossische Zeitung« o ruski ustavi. Z vsem se sicer ne ujemamo, kajti napisal ni tega socialist, ali eno je gotovo: tudi meščanska družba mora priznati vzvišenost dela ruskih boljševikov, tudi ona ve, da je ruska socialna revolucija monumentalna, da prodre v vse države ter da tam pripravi pot novim dogodkom. Povsodi se vzdigne, kot pravi to K. Steffler, vstaja proti kapitalizmu: tajno je že tu!

Argumenti v varstvo carine

Agrarci, ki so obogateli v vojni, dočim je moralo ljudstvo trpeti ob najskrajnejših omejitvah, bi radi še besedili v javnosti, da se je le njim zahvaliti, da je varstvo carine nam omogočilo, prestatj izstradalno vojno. Iz tega izhaja nauk, da bomo tudi po vojni obdržali sistem — varstva carine in ga kolikor mogoče še poostriili.

Na Nemškem pa poizkušajo navajati za to argumente, kar ima zanje vsekakor neprijetne posledice, da se njihovi argumenti dajo tudi znanstveno preiskati. V neki brošuri izkuša profesor Brentano ovreči vse te dozdevne argumente. Peča se z naslednjima vprašanjema: »Ali uči vo na v resnici potrebo, da obdržimo sistem varstva carine?« »Ali ne uči morda, da se odvrnemo od njega, da se ne ponovi moritev človeštva in nenadomestljivo opustošenje etične in kulturne vrednosti v še pomnoženi meri?«

Nato odgovarja: Ako bi se bil v šestdesetih letih popolnoma uvedel sistem proste trgovine, ki je takrat že veljal, namesto da so ga koncem šestdesetih let opustili, tedaj bi ne prišla vojna, ki je prinesla svetu tako grozno nesrečo, ali bi vsaj ne bila zavzela take svetovne obsežnosti. Brez povratka k takrat zapuščenim načelom svet ne bo nikdar prišel do miru, ki bi bil trajne vrednosti.

Brentano se podrobno peča z deležem, ki ga ima sistem varstva carine pri pripravljanju vojnega razpoloženja, in razpravlja vprašanje, ali naj se varstvena carina obdrži še po vojni. Zahtevajmo od svojih sovražnikov, da se odpovedo pogodbam, ki izključujejo dobavo sirovin, pa ima to samoobsebi umevno protiuslugo. Mi moramo, da zahtevamo od njih to, kar rabimo, tudi z naše strani opustiti agresivno politiko varstvene carine, katero smo uganjali zadnja desetletja. Sedanja vojna — pravi — je stala do zadnje ofenzive enajst milijonov mrtvih, k tem pride še 19 milijonov vojnih poškodovancev. Več kakor petina bogastva sveta se je izpremenilo v dim in milijardne vrednosti so se uničile. Nova vojna, kakršna je ta, bi pomenila pogin Evrope. Ako se bo nadaljeval sistem varstva carine, kakor je bil pred vojno, tedaj bo prihodnji mir le oddih, v katerem bodo današnji nasprotniki zbirali nove moči. Profesor Brentano zaključuje svojo knjižico z naslednjimi besedami: »Spričo tega smatram kot svojo dolžnost profesorja narodno-gospodarskega znanja, da ne odobravam, ako javno mnenje, zapeljeno po posebnih interesih, zahteva, da se ne pozabijo vzroki narodnih vojen, temveč da svarim pred nevarnostjo, da bi se naša bodočnost zidala namesto na sporazumljenju z našimi današnjimi nasprotniki na nadaljevanju naše agresivne politike z varstveno carino.«

„Brezvestna agitacija“.

V razgovoru z zastopnikom »Kölnische Zeitung« je nemški državni tajnik v. Hintze pripomnil, da »pametno razmišljanje« ne more »toliko časa imeti nikakršnih stvarnih oblik, dokler v sovražnih deželah netijo sovražstvo in strast narodov vedno iznova z brezvestno agitacijo.«

Žal, ne vihte samo »sovražne dežele« ta bič, marveč tudi v Nemčiji padajo vzpodbujajoči udarci. Tako je v »Berliner Lehrerblatt« izšel nekega gospoda Th. Franketa v Wurzen govor »Sedandre für Schule und Jugendheim« (Sedanski govor za šolo in zavetišče). Ta izborni mladinski vzgojitelj pripoveduje otrokom, da so Francozi prišli pred 7000 leti iz Afrike, to so »plenaželjni severni Afričani, sorodni današnjim Berbercem v Maroku in Alžirju.« Kot nadaljni dokaz za to, da so »pravi Galci severo-afrikanke krvi, že od pradednih časov na slabem glasu zaradi krvoločnosti, maščevalnosti, moritve in mučenja so: pariško krvavo ženitovanje leta 1572., ko je bilo mnogo tisoč hugenotov zavrtno umorjenih. Prav v hugenotih je že krožila azijsko-germanska kri.« In vendar so bili hugenoti prav taki Francozi kakor njih preganjanci, od katerih jih ni nič drugega razločevalo kot kalvinska vera, ki so jo bili sprejeli.

V francoski revoluciji so razvneli svoje strasti, trdi Franke, pravi Galci proti nim, v katerih je še krožila germanska kri (!). K temu pripominja »Vorwärts«: »Tako neumno zavijanje stvari se pripovedujejo otrokom v šoli, torej pod najvišjo avtoriteto. Ali ne bi mogli pa francoski učitelji svojim otrokom veliko bolj opravičeno predavati, da so ob času francoske revolucije nemški deželni knezi na tisoče francoskih deželanov prodali Angležem kakor živino, da so ta krvni denar potem zapravljali s svojimi priležnicami?«

Gospod Franke pa poseza potem še dalje s svojo strupnico. Navedimo še nekaj njegovih cvetk:

»Najgrozovitejši je na svetu prasovraštvo Pragalca in krvoločnost od Nemcev. Ob mirnem času nosi Galec na vsem tem krinko. Toda z vojno napovedjo odpadejo vse krinke, odpadejo vse vezi pobožne sramežljivosti, potem ga obvladajo vse napake, vse zločine, vse sramotne čine in prostaštvo uganja proti Nemcem; potem se pojavi tiger v Pragalcu v svojem plemenskem nagonu, potem hoče ta praafrikanška zver, videti kri, lizati kri. Potem čuti neutolajljivo naslado v mučenju, slabem ravnanju, trpinčenju, moritvi Nemcev...«

Celo ob mirnem času se pokazujejo sledovi francoske nagnjenosti k surovosti. Na Francoskem je izjemoma mnogo pohabljenih otrok, ki beračijo pri svojih zdravih rojakih. Beračenje je dober vir prejemkov. Kako torej ravna mnogo staršev? Svoje otroke dajo v zavode, kjer jih pohabijo, ter puste tam po vseh pravilih umetnosti svoje otroke pohabiti. Tako mučilnice dopušča francoska vlada! In francoski starši se ne boje in ne sramujejo, žrtvovati svoje lastne otroke molohu svoje lastne lenobe! Ali torej ni v Francozih pravi tiger, nepremagljivo veselje nad grozovitostmi?

In končno sklepa Franke:

»Zato moramo ostati krepki in jim (Francozom) pokazati, da moremo vihteti bič nad pragalskim tigrom... Slabost bi bila največji greh proti nam in proti našim otrokom... Le naša prekašajoča obrambna sila še strahuje galsko zver... Germani so hoteli mir in nič kot mir, toda Galci so se uprli bogu svetlobe Baldurju plemenitega germanstva.«

Kaj pravi gospod v. Hintze k tej »brezvestni agitaciji«? Ali bo vplival na pruskega naučnega ministra, da ta takoj ustavi to sistematično zastrupljanje otroške duše? — Taka vzgoja nam pove mnogo! Pa pravimo, vzgoja je na višku, je moderna itd. Izgled nam le dokazuje, da je korumpirana, če že ne vobče, pa vsaj v tem, da ni nobene avtoritete, ki bi preprečila gnusno zastrupljanje mladine v interesu kapitalističnih vojnih hujskačev na Nemškem, a tudi drugod ni mnogo bolje. Vzgoja je danes pod vplivi vojnih dogodkov in zverinske sovražnosti. To je zlo, veliko zlo!

Agitirajte za „Naprej“! Pošiljajte ga vojakom!

Vojna poročila.

Avstrijsko vojno poročilo.

Dunaj, 22. avgusta. Uradno se razglasa: Na Monte Cimone je bil zavržen italijanski sunek. — Skupine avstro-ogrskih in nemških kopnih in pomorskih letalcev je napadla pri Valoni sovražne letalske naprave. Opazili smo mnogo požarov. Naša letala so se vsa vrnila. — Šef generalnega štaba.

Nemško vojno poročilo.

Berlin, 19. avgusta. Uradno se razglasa: Vojna skupina kraljeviča Ruprechta: V ozemlju Kemmel smo zavržili sovražne napade na obeh straneh ceste Locre-Dranoutre. — Južno Arrasa je začel Anglež včeraj z novimi velikimi napadi. Angleška vojna krčela in Novozealandci so med Moyennevilleom in Ancro globoko razporejeni namerili svoje napade v smeri na Bapaume. Angleški oddelki konjenice so stali zadaj za fronto pripravljeni za napad. Podpirane po najmočnejšem artiljerijskem ognju in z več sto oklopnimi vozmi je prešla sovražna infanterija k napadu na okoli 20 kilometrov široki fronti. Pred našimi bojnimi postojankami se je zlomil njen prvi naval. V krajevnih protisunkih smo zopet zavzeli dele ozkega ozemlja, ki smo ga po načrtu prepustili sovražniku. Sovražnik je nadaljeval svoje silne napade ves dan. Njih težišče je bilo na hribih napadnega bojišča. Popolnoma so se izjalovili in z najtežjimi izgubami za sovražnika. Poizkusi nasprotnika, da bi pri Hamelu prekoračil Ancro, se niso posrečili. Veliko razstreljenih oklopnih voz leži pred našo fronto. Med Sommo in Aisno je bil miren dan. Jugozahodno Noyona smo se v noči od 21. na 22. umaknili brez boja nekoliko proč od sovražnika. Čez dan je obstreljeval še naše stare postojanke. Obotavljaje so udarili zvečer njegovi izvidni oddelki proti dolini Divette. V gozdu Carlepont boreče se čete smo, ne da bi opazil sovražnik, umaknili za Oiso. Napadi sovražnika, ki jih je pripravljala tu včeraj zjutraj z najmočnejšim, večurnim topniškim ognjem, zaradi tega niso prišli do veljav. Med Bleraucourtom in Aisno je nadaljeval sovražnik čez dan svoje napade. Le pri Bleraucourtu je mogel pridobiti tal. Proti ostali fronti in zvečer s posebno močjo na obeh straneh kotline Morsain izvedeni naval se je zrušil z najtežjimi izgubami za sovražnika.

Berlin, 22. avgusta. V Flandriji je sledil ob Kemmelu in na obeh straneh hudemu ognju davi ob 3. močan angleški delni napad, pri katerem smo deloma z obrambnim ognjem deloma pa s protisunkom vrgli sovražnika v njegove izhodne postojanke. Severno Ancro se je ob šestih zjutraj začel močan udarcem sličen ogenj artiljerije, ki je trajal ves dan od Moyenville do Hamela s posebnim pritiskom na krilih. Močni globoko razpredeni napadi so se razpršili z velikimi izgubami v območju našega infanterijskega ognja kljub silni uporabi tankov. Tudi med Oise in Ancro so se z mnogimi izgubami ves dan razbijali napadi Francozov, ki so hoteli prodreti.

Francoska križarka potopljena.

Berlin, 22. avgusta. Francoska oklopna križarka »Dupetit Thouars«, ki je spremljala močan transport iz Amerike v Francijo, je bila dne 7. avgusta v atlantskem oceanu od našega podmorskega čolna torpedirana in se je potopila.

Vojni svet v Versaillesu.

Curich, 22. avgusta. Italijanski listi poročajo, da se udeležita posvetovanj vojnega sveta v Versaillesu tudi Lloyd George in Orlando. Wilson, ki je sprva nameraval osebno odpotovati na vojni svet alirancev, bo zastopan po posebnem odposlanstvu, ki bo prijavilo njegove vojne cilje in se izreklo za skupno organizacijo. Vojnemu svetu bo predsedoval Clemenceau. Podal bo sklepe za nadaljevanje vojne do gotovega trenutka in bo razpravljal v bistvu o organizatoričnih vprašanjih za skupni nastop alirancev v vojaškem in gospodarskem oziru.

Nova ameriška armada.

Hag, 22. avgusta. Za konec septembra pričakujejo sestavo druge ameriške armade za Francijo.

Francoska ofenziva.

Curich, 22. avgusta. Glasom curiških listov je pričakovati ofenzivo alirancev na voješkem bojišču. V Parizu pripovedujejo, da hočejo Amerikanci zavojevati Alzacijo, da jo poklonijo Franciji kot ameriško darilo. Na bojišču v Vogezih se nahaja posebno obilna ameriška vojska.

Vesti iz Rusije.

Velikoruska republika. V Kalugi so ustanovili novo vlado v svrhu ustanovitve takozvane velikoruske republike. Zove se velikoruska zveza in obsega okrožja Kaluge, Jaroslava in Nižnjega Novgoroda.

Kozaki proti Čeho-Slovakom. Iz Ufe poročajo, da so na taškentski železnici kozaki pogнали v zrak vse mostove, da bi ovirali Čeho-Slovake na njihovem pohodu. Potem ko se je v Orenburgu 6000 kozakov pridružilo boljševikom in so se tudi kozaki pri Ufi izrekli proti Čeho-Slovakom, neče Bogajevski, naslednik generala Ka-

ledina, nič več sodelovati s Čeho-Slovaki, marveč hoče s svojimi kozaki braniti lastna tla in neče nič več imeti opravka z entento. V to svrhu skliče vse poveljnice kozakov na sestanek.

Ententne bojne čete na Murmanskem. Moskovska »Izvestija« objavljajo poročilo ruskega častnika murmanske flotilje Popova, ki pravi, da znašajo ententne bojne čete na Murmanskem približno 30.000 Angležev, 5000 Srbov, 800 Francozov in 300 ruskih dezertirjev. V murmanskem pristanišču se nahajajo angleška bojna ladja »Glory« in tri manjše ladje, v pristanišču Pečenka ena angleška, ena francoska in ena ameriška križarka.

Sovjetska vlada ententi. Moskva, 20. avgusta. Glasom poročila »Izvestij« je naslovil ljudski komisar za zunanje zadeve na holandskega poslanika v Petrogradu naslednjo brzojavko: Predlogi, ki jih stavi sovjetska vlada ententinim vladam s posredovanjem nevtralnega poslatništva, so naslednji: Ententinim državljanom z diplomatičnimi in konzularnimi funkcijami je dovoljeno odpotovanje iz Rusije le pod pogojem, ako se morejo vrniti naš zastopnik Litvinov in vsi ruski državljani z oficelnimi naročili v Rusijo, med temi tudi naš agent v Kristianiji, ki so ga zaprli Angleži na poti na Murmanko. Častniki in vojniki francoskega vojaškega odposlanstva bodo mogli zapustiti Rusijo le, ako omogoči Francija ruskim vojakom, ki se nahajajo v tej deželi, odpotovanje na Rusko pod varstvom mednarodnega rdečega križa in treh članov ruskega rdečega križa. Angleški in francoski državljani, ki so internirani v Rusiji kot civilni vjetniki in ki niso zločinci, bodo spuščeni na svobodo; ostali pa, razen zločincev, ostanejo prosti pod pogojem, da ne bodo ruvali proti uradnim oblastem niti na Ruskem niti v ententinih državah. Ententini državljani dobe dovoljenje za odpotovanje v domovino, ako se isto dovoli tudi ruskim državljanom v ententinih deželah.

Levi socialni revolucionarji na strani boljševikov. Berlin, 22. avgusta. »Vossische Zeitung« poroča: Sovjetska vlada je dobila v Rusiji sami krepko oporo. Levi socialni revolucionarji so namreč sklenili, da ne pritrjuje nobenemu kompromisu kateregakoli imperializma. Marajo pravtako malo podpirati nemški kakor ententini imperializem. S tem so znatno opustili ententino orientacijo. Glede na notranjo politiko so se levi socialni revolucionarji pridružili sovjetski vladi in poslali svojim pristajem po deželi brzojavno okrožnico, v kateri soglašajo s programom sovjetske vlade in obljubujejo svojo podporo. Le desni socialni revolucionarji, katere vodi nekdanji predsednik konstituante Černov, in tvorijo takomenovano Kerjenskijevo krilo, so se nagnili zadnje dni odločno na stran entente. Tem desnim revolucionarjem se je pridružilo moskovsko Maklakovo krilo kadetov, pa tudi veramsljivo krilo protisemistov okoli Puriškeviča, ki razširjajo pogromsko literaturo. Donskim kozakom je že stranka oktobristov preveč levo pobarvana. Odklanjajo tudi sodelovanje z desnimi oktobristi, tako da so celo desno stoječega predsednika dume, Rodzianka, izgnali iz njihovega ozemlja.

Delo sovjetske vlade. Moskva, 20. avgusta. »Daily News« poročajo iz Stockholma: Glede tukaj krožečih vesti o padcu sovjetske vlade v Moskvi je na mestu največja previdnost. Voditelji sovjetske vlade so se nadejali, da dobe premog iz Sibirije, da potem spravijo zaloge iz Donskega ozemlja. Upali so tudi, da dobe v Sibiriji les in druge surovine, s čemer bi se jim omogočilo, da bi stopili v gospodarski stik z inozemstvom. Toda kljub temu, da se te nade niso izpolnile, je le sovjetska vlada edina organizirana in organizujoča korporacija republike.

Vojno poročilo sovetov. Moskva, 20. avgusta. Angleži in Francozi, ki so se hoteli združiti s Čeho-Slovaki, so bili v smeri na Onego težko poraženi. Naše čete prodirajo dalje in so zasedle postajo Čekujevo, 80 verst oddaljeni kraj od Arhangelska med Onego in Oboserskem. Poskusi sovražnika, napredovati v Kazanskem okraju, so se vsi ponesrečili. Naše hrabre, požrtvovalne čete so sovražnika povsod odbile. **Severno-kavkaška fronta:** Zasedli smo severno Caricina vas Pečenko in zaplenili pri tem 10 strojníc. Glasom zadnjih poročil so zasedle naše čete mesto Derbent. Kavkaško prebivalstvo je zelo naklonjeno sovjetskemu oblastem in našim vojakom. Kmetje in kozaki se številno pridružujejo našim četam. V naših oddelkih vlada vzorna disciplina. **Dočim naše čete vse rikovirano blago pošteno plačajo, uničujejo bande kadetov živila in oropajo vse, kar dosežejo.** Med častniki se nahaja mnogo dezertirjev, ki so ubežali kadetski armadi. Naša stvar izvrstno napreduje. Vse gre dobro!

Ententina ekspedicija v Rusiji. Stockholm, 22. avgusta. Radek, ruski državni podtajnik v ljudskem komisarjatu za zunanje zadeve se nahaja kot tajni odposlanik v Vologdi, kjer se pogaja z zastopniki entente, in skuša skleniti med ententno in rusko vlado kompromis v svrhu ustavitve ententnega prodiranja. O vsem je že poročal svoji vladi. Vsa zadeva je strogo tajna. Tudi časopisi ne smejo ničesar pisati o tem.

Položaj boljševskih čet v Sibiriji je nad vse sijajen. Vojni komisar Trockij je prišel v sibirski glavni stan, da se osebno prepriča o položaju. Žetev je izvrstna; vesti o dozdevnem begu vlade iz Rusije so popolnoma neosnovane.

Politični pregled.

— **Iz državnega zbora.** Načelnik državnozbornskega finančnega odseka, poljski poslanec Löwenstein, je konferiral s finančnim ministrom glede sklicanja finančnega odseka. Naglašal je potrebo, da si vlada pred sklicanjem odseka zagotovi večino za davčne predloge, oziroma sklepčnost odseka. Vlada ima za davčne predloge le 23 glasov, opozicija pa razpolaga z 29 glasovi. Vlada naj torej zagotovi večino v finančnem odseku, oziroma zanesljivo večino v zbornici.

— **Seja klubskih načelnikov.** V dogovoru z ministrskim predsednikom skliče zbornični predsednik dr. Gross sejo klubskih načelnikov na dan 2. septembra.

— **Načrt ustavne reforme.** V razgovoru z načelnikom Češkega svaza, poslancem Stanekom, je ministrski predsednik baron Hussarek — kakor poroča »Venkov« — med drugim tudi izjavil, da bo nameravano ustavno reformo na vsak način tudi izpeljal in da pripravlja vlada v ta namen sedem tozadevnih predlogov.

— **Umik poslancev Mastalke in Formaneka.** Silni napadi češkega časopisa na češka poslanca Mastalko in Formaneka radi položitve njunih državnozbornskih mandatov, so vplivali, da sta preklicala svojo odpoved. »Venkov« poroča, da je Mastalka preklical svojo odpoved in profesor Formanek naznanja, da se za svojo osebo ni potegoval za kako mesto v zdravstvenem uradu in mu tako tudi ni bilo ponudeno.

— **Dr. Solfov politični ekspeze.** Korespondenčni urad poroča: Pri sprejemu v Nemškem društvu je imel državni tajnik kolonijalnega urada, dr. Solf, govor, tekom katerega je izjavil: Zagotovitev naše kolonijalne bodočnosti ni samo cilj gotovih interesiranih skupin, ampak je postal cilj naroda. Notri do delavskih krogov je prodrla sedaj zavest, da je ohranitev naše kolonijalne posesti postalo častno in življenjsko vprašanje za Nemčijo kot velesilo. Državni tajnik je polemiziral nato z najnovejšimi izjavami angleškega državnega tajnika Balfourja v spodnji zbornici, v katerih je ta naznanil in utemeljeval zahtevo Anglije po aneksiji nemških kolonij. Državni tajnik se je obširno bavil z govorom, zavračal predvsem zahtevo trgovinske vojne proti Nemčiji in izjavil: Ako bi menil, da bo mišljenje, ki govori iz Balfourjevega govora, gospodovalo večno na Angleškem, bi nastopal tudi jaz za to, da naj se izvaja boj za življenje in smrt. Prepričan pa sem, da pride še pred koncem vojne odpor proti takemu mišljenju, sicer ostane uresničenje lige narodov utopističen vojni cilj. Razpravljajo o belgijskem vprašanju, je opozarjal dr. Solf na izjavo državnega kancelarja, glasom katere Nemčija nikakor ne misli obdržati Belgije. V dokaz, kako majhno vlogo igra Belgija v računih entente, je navajal državni tajnik izvajanja »New York Times«, ki pravijo: »Zatiranje Nemčije, da ne misli anektirati Belgije, je brez pomena in brez vrednosti. Zavezniki bodo Nemčijo pregnali iz Belgije in Francije«. H temu pripominjajo »Evening News«, da je treba Nemčijo s krvavimi in absolutno usodnimi porazi uničiti, tako da ne ostane od nje nič drugega, kakor kosti njenih mrtvih vojakov v Franciji in Belgiji. Kar se tiče Balfourjeve obtožbe proti nemški vzhodni politiki, je izjavil državni tajnik dr. Solf sledeče: Brest-Litovski mir je bil sklenjen med Rusijo in Nemčijo na podlagi dogovora, da naj dobe stoletja zatirani narodi Rusije svoj zaželeni narodni obstoj. Cilj je bil skupen, le o metodah in potih je vladalo nekako nasprotje v mnenju. Vsekakor pot ne sme peljati preko anarhije in umorov na debelo. Dokler se urejajoče sile v raznih deželah ne združijo, se smatra Nemčija poklicano za varstvo teh dežel, in to v splošnem interesu. Nemška vlada je odločena, da od ruskih mejnih narodov zaprošeno in dovoljeno varstvo ne izrabi za nasilno aneksijo, ampak da odpre dosedaj tlačnim narodom pot k svobodi in redu. Sploh pa je Anglija izgubila pravico, nastopati moralčno za ruske mejne države, ker jim je, kadarkoli so se obrnile tekom vojne nanjo, odrekla vsako pomoč. Toda Anglija pač noče, da bi vladal na nemški vzhodni fronti mir. Priznanje Čeho-Slovakov za zavezniško vlast je logičen zaključek te čudne oblike angleškega rusofilstva. Državni tajnik je protestiral nato proti nezaslišani trditvi Balfourja, da je imela nemška intervencija na Finskem namen, da spravi Finsko v nemško odvisnost, kakor tudi proti gorostasti obdolžitvi, da je Nemčija silila Poljsko in Ukrajino k aktivni vojni službi proti sovražnikom Nemčije, kakor je storila to Anglija z Grško. Noben vojak iz teh držav ni bil siljen v službo za stvar Nemčije. V svojih tožbah proti nemški politiki napram Rumuniji je igrala Anglija vlogo tatu, ki vpije: »Primito tatu!« Usoda Rumunije bi bila boljša, ako je Anglija ne bi izvabila s potov njene zdrave tradicije. Dr. Solf je ugotavljal poleg tega, da je rumunsko časopisje še ravno v zadnjih dneh naglašalo, da so se vršile sedanje zborniške volitve brez vsakega vplivanja Nemcev. Državni tajnik se je bavil nato obširno z izvajanjem lorda Balfourja glede kolonij in je navajal zlasti njegovo izjavo, da bi obnovitev nemškega gospodstva v kolonijah pomenila trinoško gospodstvo nad domačini in postavitev velikih črnih armad v srednji Afriki. Balfour najbrže noče ničesar slišati o velikih decimiranih drugopoltnih delavskih in vojaških armad iz angleških in francoskih kolonij in nič tudi o nasilnih naborih v

angleški vzhodni Afriki. Pozabil je, da je Nemčija edina država, ki je v Afriki izrecno sprejela kot svoj vojni cilj odpravo militarizma. Nedvomno bi bila usoda Afrike boljša, ako bi Anglija upoštevala pogodbo, sklenjeno v Kongu.

— **Voditelji nemških strank pri kanclerjevem namestniku.** Iz Berlina se uradno poroča: Namestnik državnega kanclerja dr. von Payer je v sredo v navzočnosti državnega tajnika Hintzeja sprejel voditelje nemških državnozbornih frakcij. Razgovor je veljal nemško-ruskim dodatni pogodbi k brestovskemu mirovnemu sklopeu. Večina parlamentarcev je mnenja, da ta dodatna pogodba ne povzroča za takojšnje sklicanje državnega zbora. Državni tajnik von Hintze je podal pojasnila o vnanjepolitičnem položaju ter o rezultatu posvetovanj v nemškem glavnem stanu.

— **Novi nemško-ruski dogovori.** »Berliner Tagblatt« piše k novim nemško-ruskim dogovorom: Kakor smo izvedeli, je prinesel Joffe iz Moskve nekaj predlogov o manjših izpremembah novih nemško-ruskih dogovorov. Sicer iz tega še ni mogoče sklepati, da so v Moskvi že predelali ves material, vendar pa obstoja možnost upanja, da bo pogodba podpisana že v kratkem. V ostalem je pač samoobsebi umljivo, da Nemčija v trenutku, ko se skupno s sovjetsko vlado pogaja glede ureditve raznih v brest-litovski pogodbi še nerešenih vprašanj, nikakor ne more podpirati akcij, ki streme za padcem sovjetske vlade. Zato je zključeno, da bi stremjenja donskih kozakov in njihovega atamana, generala Krasnova, da bi s posredovanjem v Berlinu se mudečega vojvode Nikolaja Leuchtenberga pridobili nemško vlado za svoje cilje, zamogla doseči uspehi. Nemčija in v tem so edini vsi nemški listi vseh smeri, nima nobenega interesa na tem, da bi se zapletla še bolj v notranje boje, ki se vrše sedaj v Rusiji. Že v slučaju, ako bi posredovala na korist boljševikom, ne bi imela pričakovati nobenih razveseljivih posledic in zato je še tem manj misliti, da bi se spuščala v pogajanja z njihovimi nasprotniki.

— **Maršal Foch hoče še letos odločitev.** Na zapadni fronti se vrše silni boji. Kratak presledek, v katerem vrhovni poveljnik Foch vrši napad na napadom, kaže čedalje bolj, da namerava general entente brez ozira na žrtve za vsako ceno doseči odločitev z orožjem. Pred dnevi neprestano ponavljani napadi na obeh straneh Avre so se razbili pred nemško obrambno fronto. Sedaj pa je maršal Foch pričel nov velik napad med Oiso in Aisno. Dne 20. avgusta ob sedmih zjutraj se je pričel novi napad, ki so ga podpirala vsa bojna sredstva in ki naj bi izsilil to pot z dalesežnimi cilji ob kolenu nemške fronte z energičnim sunkom v bok nameravano prebitje. Nada se Fochu ni izpolnila. — »Corriere della sera« poroča iz Pariza: Ententno armadno vodstvo zbira na bojišču silne mase kolonialnih čet in angleških rezerv. Maršal Foch se je izrazil, da se bo posrečilo obvarovati Francijo še ene zimske vojne in doseči še letos odločitev.

— **Polagoma prihaja preobrat.** Angleški general Smiths je izjavil v svojem zadnjem govoru, da je nemogoče misliti na vojaško odločitev svetovne vojne; le blazni morejo verjeti, da bo kdaj mogoče diktirati mir ob Reni ali celo v Berlinu. Narodi vseh držav — je rekel Smiths — so upravičeni zaklicati svojim vladam: Krvavino zaradi vaše politike, zahtevamo zdaj, da nas poslušate. Pripravite priložnost, da se vojni cilji obravnavajo skupno s sovražnikom in da se ugotovi, da-li se mora blazno klanje nadaljevati v brezkončnost.

— **Kabinet Bratianu pod obtožbo.** Rumunski senat je dal parlamentarnemu preiskovalnemu odseku pravico, da odredi preventivni zapor za obtožene ministre. Zbornične počitnice je porabil odsek, da je zbral ves material, ki govori za krivdo ministrov.

— **Nemiri na Japonskem.** »Times« poroča iz Tokija, da so se v osemnajstih okrajih na Japonskem vršili resni nemiri zaradi draginje in pomanjkanja. Vlada je ukrenila potrebne odredbe, da se nemiri uduše.

Dnevne vesti.

— **Tudi prepoved!** Politične oblasti razglašajo, da je prepovedano hoditi na zapuščene postojanke ob koroško-lasiških bojiščih, ker se tam nahaja še dosti razstreliva. Kdor vzame tam kako stvar, ga sodnijsko preganjajo, ker smatrajo to za tatvino. Gmiti pa smejo tam še vedno velike zaloge najraznovrstnejšega blaga. Javne prepovedi in naše javno gospodarstvo — kako lepo se vendar vjema vse to!

— **Avstrijske srednje šole.** Dunajski uradni list priobčuje običajno statistiko o srednjih šolah v Avstriji. Glasom te statistike je bilo minulo šolsko leto v Avstriji 381 gimnazij, med temi 148 nemških, 2 slovenski (kolikor vemo le ena. Op. ured.), 7 srbskohrvatskih, 73 čeških, 111 poljskih, 8 italijanskih, 16 ukrajinskih in 16 utrakvističnih. Te gimnazije je posečalo 89.643 dijakov, med njimi 7226 dijakinj. Realke je bilo 145, od teh 81 nemških, 1 srbskohrvatska, 43 čeških, 14 poljskih, 5 italijanskih in 1 utrakvistična. Realke je posečalo 37.304 dijakov. Kdor zna čitati številke, bo dejal, da je

mogoče tako škandalozno razmerje le v Avstriji! Nam zadostuje.

— **Naknadne prijave kadilcev.** Kadilci, ki se hočejo naknadno zglašiti kot stalni odjemalci, morejo odslej svoje pravilno sestavljene prijave izročiti vsako nedeljo od 9. do 10. dopoldne pri pristojnem oddelku finančne straže v Ljubljani.

— **Ogenj.** Dne 21. avgusta okrog štirih popoldne je bilo ljubljansko gasilno društvo klicano v Sp. Šiško, kjer je v Jernejevi ulici pri Vižjani pričelo goreti v skednju. Gasilno društvo je takoj prišlo, a se je kmalu vrnilo, ne da bi nastopilo, ker so med tem že domači pogasili ogenj. Zgorelo je le nekaj kupov papirja in košar.

— **V pokoj je stopil dvorni in ministerialni svetnik v zunanjem ministrstvu dr. Ivo Šubelj,** rodom iz Kamnika.

— **Zborovanje železničarjev v Mariboru.** Dne 17. t. m. se je vršilo v »Gambrovi« dvorani veliko zborovanje železničarjev, na katerem je govoril dunajski sodrug Dušek. Zborovalci so zahtevali 50% povišanje draginjskih doklad, dočim hoče železnica priznati le 25% povišanje. Govornik je zahteval seveda v prvi vrsti mir in kruh. »Vse to je nekaj, kar bi že zdavnaj lahko imeli, če bi ne bila Avstrija prodana Nemčiji.« (Živahno, splošno pritrdjevanje.) Nadalje je ožigosal domišljavosti tistih, ki so bili odlikovani s križci in kolajnami (ženski klic: »Hungermedaillen«.) Opozoril je, kako mučno je gledati takega železničarja, če gre nagizdan z ženo in medaljo po cesti, samo da se pokaže svetu, dočim doma najbrže otroci jokajo lakote. Po sprejetju resolucij je bil shod ob petju »pesni svobode« pozno v noči zaključen. — Zborovalci so se seveda bavili tudi z grožnjo »Reichsbunda deutscher Eisenbahner« na Dunaju, da treba vsak poskus štrajka z orožjem zatreti in proti socialno-demokratskim železničarjem nastopati s skrajnim odporom. Izvajanja so vzbudila burne klice protesta in stotinam je bilo brati na obrazu, da so za slučaj potrebe pripravljeni na najskrajnejši odpor. Shoda se je udeležilo tudi mnogo uradnikov.

— **Smrtno je ponesrečil** dne 12. avgusta v Brežah dvainštiridesetletni topničar Ignacij Pičko, doma s Suhe. Skočil je tako nesrečno z vlaka, da si je razbil črepijo in obležal mrtve.

— **Nesreča z ročno granato.** 11-letni Avgust, 6-letni Karel in 8-letni Bruno Mahovec v Trstu so našli nekje ročno granato in jo začeli razbijati s kamenjem. Granata je eksplodirala in Avgusta smrtnonevarno, ostala dva pa težko ranila. Avgustu so morali v bolnišnici takoj odrezati desno roko, na levi pa tri prste.

— **Obesili so včeraj zjutraj na dvorišču graškega deželnotkazenskega sodišča morilca mizarja Petra Rannerja,** ki je umoril turistinjo Preinfalkovo in ki je bil zato obsojen na smrt. Obsojenec je sprejel obsodbo navidezno mirno in ravnodušno. Njegove zadnje želje so bile svinjska pečenka, žganci in druge malenkosti.

— **Lastnega očeta ubil.** Osemindvajsetletni infanterist Ivan Polenda iz Šeletava se je vrnil iz ruskega vjetništva. Njegov oče je bil mutast in zelo sirov človek. Imel je z ženo in otroci prepir ter spodil vse od hiše. Okrog desete ure zvečer je hotel sin z materjo v hišo, pa je tiščal oče duri in ju ni hotel spustiti v hišo. Sin je pahnul vrata in podrl očeta na tla ter zbijal očeta toliko časa, da je nezavesten obležal. Sodišče ga je z ozirom na očetovo umobolnost obsodilo na najmanjšo kazen, na tri leta težke ječe.

— **Z gobami se je zastrupilo na Dunaju več oseb.** Dosedaj je sedem slučajev smrti. Nekateri so kupili gobe, drugi so jih sami nabrali.

— **Vojni dobički in umetnost.** V čeških listih citamo: Nekaj podjetnih praških knjigarjev je začelo v vojni kupčevati s slikami. Pred kratkim je eden izjavil, da je v vojni prodal za milijon kron podob. Trgovina z originali se je v Pragi sploh povzdignila. V notranjem mestu je sedaj skoro v vsaki ulici kaka trgovina z umetninami. Trgovcev je tedaj obilo. Ker pa ni dovolj blaga, se prodajajo ponaredbe. Zadnje dni je prodal tak umetniški trgovec za 6000 K slabo, okorno ponaredbo od Aleša in si je dal polovico cene izplačati še v živilih. Pri tem tožijo umetniki, kako jih trgovci grdo odirajo. Pripetilo se je, da je dobil slikar za podobo 400 K, umetniški trgovec pa jo je prodal za 3000 K. — To se godi tudi drugje. Vojnemu dobičkarju je vseeno, ali je v trgovini se nahajajoča podoba original ali pa ponaredba in kaj tudi zanj dobi slikar. Zadostuje mu, ako more pripovedovati, koliko je zanj izdal.

— **Značilno za bosenske razmere.** V vasi Dragelji blizu Bosenske Gradiške se je dogodil slučaj ki spominja na dobo turške kulture. V omenjenem selu pase ovčice pop Mane Šipak. Ponoči so prišli k njemu v poset hajduki, in vzeli njega pa njegovo ženo, pa ju odpeljali

v gozdove. Drugi dan so naznanili popovim sorodnikom, da morajo prinesiti na določeno mesto v gozdu 5000 kron denarja, ako hočejo, da jim vrnejo popa in njegovo ženo. Vsa stvar je prišla na uho vojaškim oblastem, ki sedaj pozveduje po hajdukih.

— **Amnestija v Bosni.** Cesar je pomilostil 14 bosansko-hercegovskih državljani, ki so bili svoj čas obsojeni v banjaluškem in sarajevskem veleizdažniškem procesu na večletno težko ječo.

— **Ločitev zakonov.** Iz Velikega Varadina poročajo, da silno naraščajo ločitve zakonov med tistimi, ki se vračajo iz ruskega ujetništva. Vsak dan se izvrši 40 do 50 ločitev.

— **Obtožnica radi nagrobnega govora.** Kakor poroča »Slovenski Tyzdennik«, je bil bivši profesor Ernst Polony na katoliški gimnaziji v Banjski Bistrici obtožen, ker je na grobu svojega prijatelja Jurija Matoja, slovaškega pisatelja, ki je mnogo prestavljal iz rusčine, izjavil, da umrli ni imel nobene šolske izobrazbe in da si je vse, kar je znal, pridobil iz z lastno pridnostjo. Slovaki namreč nimajo nobenih šol, kjer bi mogli črpati izobrazbo. Profesor se je moral zaradi teh besed zagovarjati pred sodnijo v Banjski Bistrici. Bil je sicer oproščen, kar je govoril resnico in pri tem ni imel nikakih tendicioznih namenov, toda državni pravnik je prijavil vzklic.

— **Preki sod v Vinkovcih.** V Vinkovcih na Hrvatskem je razglašen preki sod zaradi neštevilnih slučajev vojaške dezertacije.

— **Onemogel od gladi.** V Zagrebu je šel po neki ulici 60-letni starček Avgust Francevič, toda njegove življenjske moči so ga maenkrat zapustile, tako da je sredi cesti padel v nezavest. Zdravnik je potem v bolnici ugotovil, da se je zgrudil starec vsled gladi in onemoglosti. Žrtev socialnih razmer.

— **Vojni dobavitelji na Ogrskem.** Glasom uradnih podatkov so dobili na Ogrskem za vojno do konca leta 1917.: Manfred pl. Weiss za 1.4 milijarde kron (vojnege posojila je podpisal za 45 milijonov kron); družba za vojne izdelke za 1.033 milijarde kron; združene tekstilne tovarne za 722 milijonov kron; konzervna tovarna Witzler 594 milijonov; ogrska transportna družba za živila za 581 milijonov kron; centrala za klavno živino za 565 milijonov kron; usnjarska tovarna Wolfner za 256 milijonov kron. itd. Zanimivo bi bilo vedeti prave vsote, ki so jih »zaslužili« ti gospodje.

— **Bodočnost kadilcev.** V Nemčiji je zvezni svet odobril, da se sme dovoliti izdelovalcem tobačnih izdelkov tudi uporaba listov od hrušk, jabolk, orehov in lesnikov kot nadomestek pri izdelovanju tobačnih izdelkov in tobaku enakega blaga. — Zdi se, da bode kmalu listje vseh dreves in grmovja »spodobno za kajenje«!

Delavsko gibanje.

Zahteve železničarjev. Meseca junija in julija lanskega leta so stavili železničarji vladi različne zahteve, ki pa jih je te le deloma izpolnila. Te dni so železničarji vlado ponovno spomnili na svoje potrebe kot minimalne zahteve. Zahteve vsebujejo deset glavnih točk. Med drugim zahtevajo železničarji **zvišanje dnevne racije** vseh živil in dobavo **obleke, perila in obutve** zase in za svoje družine. Sedaj je doseglo železničarstvo pri vladi glede draginjskih doklad priznanje te potrebe, glede drugih zahtev se bodo pogajanja še nadaljevala.

Zahteve poštних uslužbencev. V sredo so se zglašili zastopniki vseh strokovnih organizacij poštних uslužbencev pri trgovskem ministru v. Wieserju in mu izročili spomenico glede draginjskih doklad in drugih zahtev. Zastopniki poštних uslužbencev so omenili, da so sklepi parlamenta glede draginjskih doklad že sedaj godni za rešitev in zahtevali, da se dobavlja uslužbencem več živil in drugih potrebščin, kakor pa se je to storilo doslej. Obenem žele, da uvede vlada tudi za avstrijske poštne uslužbence skupne kuhinje, kakor jih je uvedla vlada na Ogrskem. Z ozirom na slabo prehrano so se zavzemali zastopniki tudi za skrajšanje delovnega časa. Minister je dejal, da uvideva slabe razmere poštних uslužbencev in da bo »po možnosti« skušal olajšati njih položaj. Stalne fraze!

Kdaj plača pošta odškodnino?

Ker se sedaj izgubi toliko poštних pošiljatev, je primerno, če vemo, kdaj plača pošta odškodnino. O tem določa § 213. poštne naredbe z dne 22. septembra 1916 naslednje:

Pošta plačuje odškodnino le v teh primerih: za izgubo vpisanih pismenih pošiljatev; odškodnina znaša 50 kron za eno pošiljatev neglede na nje vrednost;

za izgubo, zmanjšanje ali poškodbo vrednostnih papirjev in zavojev (nezaklenljive ali zaklenljive) z ali brez navedbe vrednosti; povrne se največ navadna vrednost na kraju in ob času oddaje, vendar

če pri zavojih ni napovedana vrednost, ne več kot za paket do 3kg 15 kron, za 3 do 5 kg 25 kron, za več kot 5 kg vendar le za vsak kilogram cele pošiljatve 5 kron, pri čemer se računa ulomek za cel kilogram;

pri poštnih nakaznicah jamči pošta za vplačani znesek;

pri poštnih povzetjih; za pošiljatve v tistem obsegu kakor za pošiljatve brez povzetja; če se pošiljatev prejemalcu vroči, ne da bi se dvignil povzeti znesek, za v resnici nastalo škodo, vendar le do zneska, na kateri se povzetje glasi.

Drugačno povračilo se ne plačuje; zlasti ne jamči pošta za zamujeni dobiček, za zamudo pri odpošiljavi, na poti ali pri dostavljenju.

Imamo torej tudi pravico do povračila, če oddani zavoj brez napovedi vrednosti ne pride na določeno mesto ali če iz zavoja kaj izmanjka. Toda treba je dokazati, kaj je manjkalo, in to je težko. Če imamo sum, da kaj manjka, potem naj se takoj vpiše poštnege sela na pravi zapisnik o tem, kar je prišlo, in izroči poštnemu selu.

Iz stranke.

Celjska konferenca.

Kakor smo pričakovali, je za celjsko konferenco velikansko zanimanje med sodrugi na Spodnjem Štajerskem. Ne samo organizacije, temveč tudi sodrugi iz soseske se udeležijo te konference. To je za našo stranko jako razveseljujoče dejstvo, če pomislimo, da do zadnjega časa ni bilo od naše strani čez Zidan most skoro nobene agitacije. Prava sistematična agitacija se je pričela šele to pomlad.

Nedeljska konferenca ima veliko organizatorično in agitatorično nalogo. Zaraditega je potrebno, da se udeležijo te konference sodrugi vseh krajev Štajerske, kjer žive slovenski delavci. Naša dolžnost je, da v najkrajšem času zanesemo organizacijo povsod, kjer je le to mogoče. Ker le potom dobre organizacije se more slovenski proletarijat uveljaviti.

Konferenca se bo vršila ob 2. popoldne v salonu pri »Zelenem Travniku« v Celju.

Zaupno zborovanje sodrugov iz Celja in okolice pa se bo vršilo že ob 8. dopoldne v gostilni »Plevčak« v Gabrju.

Zanimivi dnevni red obeh zborovanj je bil v »Najpreju« že dvakrat objavljen.

Shodi.

Vabilo na shod konsumentov aprovizacije južne železnice, ki se bo vršil v soboto, dne 24. avgusta ob polu 8. zvečer v vrtnem salonu hotela »Ilirije«, Kolodvorska ulica v Ljubljani, z naslednjim vzporedom: 1. Volitev začasnega gospodarskega odbora v aprovizacijo. 2. Raznoterosti. — Shod je velevažen, zato pridite vsi in pripeljite tudi svoje žene. — Sklicatelji.

Zadnje vesti.

Skupni ministrski svet.

Budimpešta, 22. avgusta. Med ogrsko in avstrijsko vlado se vrši ta teden na Dunaju ministrski svet. Dr. Wekerle pride v ta namen na Dunaj. Skupni ministrski svet se bo posvetoval glavno o prehranjevalnem vprašanju.

Dunajska »velebanka«.

Praga, 22. avgusta. Češko časopisje odpira hud boj proti novi avstrijski združni blagajni na Dunaju, ki jo imenuje čisto birokratični zavod. Obstaja nevarnost, da se bo obračala hidra dunajskega centralizma tudi proti Čehom; ta nevarnost je tem večja, ker so ustanovili na Dunaju s to avstrijsko združno blagajno pravzaprav velebanko, ki disponira s sto in sto milijoni premoženja vseh avstrijskih narodov; to premoženje pa izvira večji del le iz majhnih čeških krogov.

Petdesetletnica deklaracije čeških deželnozbornih poslancev.

Praga, 22. avgusta. Danes slave češke avtonomne in politične korporacije 50letnico deklaracije čeških deželnozbornih poslancev. Korporacije prirejajo tem povodom manifestacije za samoodlobo češkega naroda. Državnopravna demokratična stranka je priredila deklaracijsko slavo. Od bivših deklarantov živita le še dvorni svetnik Mattaus in Zeithammer.

Vojna navdušenost entente.

Dunaj, 22. avgusta. Včeraj so se pojavili tu glasovi, da sta odpotovala Kühlmann in Erzberger v Švico, da razpravljata o mirovnih

vprašanjih. Vesti se uradno dementirajo. Nemška vlada ni tozadevno podvzela nobenega koraka. Švicarski listi pišejo, da ententni krogi niso prav nič naklonjeni kakim pogajanjem. Poraz Nemčije smatra ententa danes za svojo parolo.

Sklicanje nemškega rajstaga po mnenju večine nepotrebno.

Berlin, 22. avgusta. Namestnik državnega tajnika je sprejel včeraj v prisotnosti državnega tajnika v. Hintzeja voditelje državnozbornske frakcije k večurnemu posvetovalni. Najprej so razpravljali o nemško-ruskim naknadnih pogodbah brestovskega mirovnega sklepa. Večina poslancev je bila pri tem mnenja, da zaradi pogajanj z Rusijo, ki dosedaj še niso definitivno končana, ni treba sklicovati državnega zbora. Državni tajnik za zunanje zadeve je podal z ozirom na zunanje-politični položaj in z ozirom na izide posvetovanj, ki so se vršila pred kratkim v prisotnosti avstrijsko-ogrskih državnikov v velikem glavnem stanu, natančnejše podatke.

Ruski cerkveni koncili.

Moskva, 22. avgusta. Ruski cerkveni koncil, ki zboruje sedaj v Moskvi, je sklenil ustanovitev posebnega odseka za zopetno združitev vseh krščanskih cerkv.

Iz Ukrajine.

Berlin, 22. avgusta. Očiščevanje Ukrajine oboroženih band se nadaljuje z uspehom. Najnevarnejšo tolpo Grebenkova, močno 1200 mož, smo v okolici Poltave popolnoma uničili. Vstajo v černikovskem guvernementu smo s pravočasnim posredovanjem nemških čet zadušili. Žetvena dela so se povsod zopet pričela. (Zanimivo bi bilo zvedeti kakšne so te »bande« in kakšen bo uspeh žetve. Op. ured.).

Mejno vprašanje med Ukraino in Rusijo.

Moskva, 20. avgusta. Za razpravljanje mejnega vprašanja med Ukraino in Veliko Rusijo se bo vršila v Kijevu splošna konferenca.

Vpoklic v državno službovanje.

Sofija, 21. avgusta. Z ozirom na ministerialno odredbo vpoklicanja vseh bulgarskih državljanov od 16. do 60 leta svrhu prehranjevalnega službovanja, je odredil prehranjevalni urad splošno štetje vseh delovnih moči.

Konec vojne ni več daleč.

Geneve, 22. avgusta. Glasom poročila »Tempsa« je sprejel Clemenceau zastopnike strokovnih organizacij, ki so pristaši vlade. Clemenceau jih je bodril, da nadaljujejo skupno stvar. Napori se bližajo koncu in po njegovem mnenju in prepričanju konec vojne ni več daleč. Posebna zasluga in zahvala gre veliki ameriški pomoči, ki bo pospešila konec strašne vojne.

Caillaux izpuščen.

Geneve, 22. avgusta. Caillaux je bil izpuščen iz zapor. Njegovo zadevo je izročilo vojno sodišče političnemu sodnemu dvoru senata, ker je preiskava dognala, da za veleizdajo ni zadostnih podatkov in razlogov.

Stavka voznikov v Londonu končana.

London, 22. avgusta. Stavka cestnih železičarjev in izprevodnic avtomobilov, omnibusov itd. je končana.

Govor Lloyd Georgea.

London, 21. avgusta. Povodom neke prireditve v korist rdečega križa je dejal prvi minister Lloyd George: Vojna je zadeva, ki jo je treba izvesti do konca. Slavil je nato hrabrost čet, in dejal glede varčevanja premoga: Vsi, ki pomagajo naši pravični stvari do zmage. Sklenil je: Želim, da bi se privarčilo med zimo milijone ton premoga, da ga bomo lahko porabili za tovarne, v katerih izdelujemo granate in gradimo ladje ter kamone. Pa tudi Franciji moramo pomagati; vse to moremo tudi doseči.

Angleško-ameriška zveza proti Japonski.

Berlin, 21. avgusta. »Lokalanzeiger« izve iz dobro poučenih nevtralnih diplomatskih krogov, da je prišlo med Zedinjenimi državami in Anglijo do tajne pogodbe, glasom katere sta se obe državi zedinili glede skupnega postopanja v vzhodnem vprašanju; pogodba se nanaša posebno na bodoče razmerje obeh držav napram Japonski po splošnem mirovnem sklepu. Gre za vsestransko zvezo političnega in gospodarskega značaja, ki bo naperila svojo ostrino proti ekspanzivni politiki Japonske v vzhodni Aziji. — Ob enajsti uri se razvijajo torej nove kali za nova nasprotja in nove vojne. (Op. ur.).

Amerikanci so neomajni.

Bern, 22. avgusta. »Times« poročajo iz Washingtona: Amerikanci so splošno mnenja,

da je treba prav vsako misel, ki bi se zavzemala za mirovna pogajanja z Nemčijo, že a priori odkloniti, ker nosi Nemčija vso krivdo. Stvar zaveznikov je, da diktirajo kazen. Ameriški narod ne želi nobenega miru potom medsebojnih sporazumljenj, temveč le mir potom zmage.

Aprovizacija.

Oddaja mesa. Jutri, v soboto, bodo oddajali mesarji za vso Ljubljano po 15 dkg mesa na osebo.

Meso na zelene izkaznice B. Stranke z zelenimi izkaznicami B prejmejo goveje meso po znižani ceni v soboto, dne 23. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: od 1 do pol 2 štev. 1 do 200, od pol 2 do 2 štev. 201 do 400, od 2 do pol 3 štev. 401 do 600, od pol 3 do 3 štev. 601 do 800, od 3 do pol 4 štev. 801 do 1000, od pol 4 do 4 štev. 1001 do 1200, od 4 do pol 5 štev. 1201 do 1400, od pol 5 do 5 štev. 1401 do 1600, od 5 do pol 6 štev. 1601 do 1800, od pol 6 do 6 štev. 1801 do 2000, od 6 do pol 7 štev. 2001 do 2200, od pol 7 do 7 štev. 2201 do konca.

Inozemsko meso. Mestna aprovizacija bo oddajala inozemsko meso v soboto, dne 23. t. m. in v ponedeljek, dne 25. t. m. vsakrat od 7 do 9 ure dopoldne v cerkvi sv. Jožefa. Prvovrstno meso stane 24 K, drugovrstno 18 K.

Zaloge drv in premoga so popolnoma pošle, stranke naj se torej radi kuriva ne zglašajo pri mestnem magistratu.

Oddaja kumar. Mestna aprovizacija bode oddajala kumare v soboto, dne 23. t. m. dopoldne na trgu (pod Mahrovim zidom). Kilogram stane 80 vinarjev.

Krompir za VIII. okraj. Stranke VIII. okraja prejmejo krompir na zelena nakazila v soboto, dne 23. t. m. dopoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 8 do 9 štev. 1 do 160, od 9 do 10 štev. 161 do 320, od 10 do 11 štev. 321 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 3 kg krompirja, kg stane 70 vin. Stranke naj pripravijo drobiž.

Krompir za IX. okraj. Stranke IX. okraja prejmejo krompir na zelena nakazila v soboto, dne 23. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 2 do 3 štev. 1 do 170, od 3 do 4 štev. 171 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 3 kg krompirja, kg. stane 70 vin. Stranke naj pripravijo drobiž.

Sladkor in kavina primes za Vič. Občani Viča, ki imajo rumene izkaznice, zaznamovane s črko B ali C, prejmejo sladkor in kavino primes v soboto, dne 24. t. m. dopoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od pol 8 do pol 9 stranke z rumenimi izkaznicami B od pol 9 do pol 10 stranke z rumenimi izkaznicami C štev. 1 do 212, od pol 10 do pol 11 štev. 213 do 424, od pol 11 do 11 štev. 425 do konca. Stranka dobi za vsako osebo pol litra kristalnega sladkorja in četrt kg kavine primesi, kar stane 2 kroni. Stranke se prosijo, da prineso s seboj dovolj velike lonce za sladkor.

Sladkor in kavina primes za Moste. Občani Most, ki imajo rumene izkaznice, zaznamovane s črko B ali C, prejmejo sladkor in kavino primes v soboto, dne 24. t. m. dopoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: popoldne od pol 2 do 3 stranke z rumenimi izkaznicami B, od 3 do 4 stranke z rumenimi izkaznicami C štev. 1 do 200, od 4 do 5 štev. 201 do 400, od 5 do pol 6 štev. 401 do konca. Stranka dobi za vsako osebo pol litra kristalnega sladkorja in četrt kg kavine primesi, kar stane skupaj 2 kroni. Stranke naj prineso s seboj dovolj velike lonce za sladkor.

Izdajatelj in odgovorni urednik
Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Kavarna „UNIONE“

TRST

Velika zbirka političnih in leposlovnih
revij in časnikov v vseh jezikih.
Shajališče sodrugov vseh narodov.